

Wat vinden de leerlingen van de DGK nu zelf van deze lessen?

Iedereen vindt deze manier van les krijgen fijn omdat je er veel mee leert. Dit veel leren en fijn vinden wordt dan als volgt gespecificeerd:

Een viertal jongens vinden dit fijn omdat je zo weet wat er allemaal in de wereld gebeurt; een tweetal schrijven dat ze zo mensen en landen leren kennen en weer twee anderen dat je zo weet wat er in binnen- en buitenland aan de hand is. Twee knapen gaan zelfs verder en bedenken hierbij dat je zo een overzicht van de dagbladen krijgt. Enkele verdere losse reacties: «Ik vind dat voornamelijk (dialect = belangrijk)», «'t Interesseert mij fel.», «Op vragen waar je nooit op ingaat ga je nu wel op in.», «Je leest... oorzaken van het goed of het kwaad.» Eén leerling schrijft dat het fijn is zelf te werken, een ander dat je zo gemakkelijker leert, een derde dat het een goede les is om natuurkunde en aardrijkskunde en geschiedenis enz. te leren, en een vierde opmerking is de volgende: «Je kunt terugbladeren wat er in het jaar gebeurd is.»

Een eerder anecdotisch citaat: «'t Is fijn dat in je schrift te plakken.»

Als we dit overzien zijn er toch 18 jongens die een waardevol argument kunnen aanhalen waarom ze dit fijn vinden, wat ze verstaan onder «bij leren».

Iedereen vindt dan ook van deze vorm van lessen: «dat ik dat nog zou willen hebben.»

Uit deze reacties van de leerlingen blijkt dat het dagbladgebruik in het onderwijs niet alleen pedagogisch-didactisch en maatschappijkritisch, in dit geval specifiek ten opzichte van de media van positief belang is; maar dat de leerlingen zelf dit als positief, interessant en fijn ervaren.

Besluit:

Uit deze vergelijkende case-study blijkt dus dat onderwijs met media, in dit geval gebruik van het dagblad in de klas, zeker positief te evalueren is. Alhoewel deze resultaten een mooie aansporing inhouden voor zulke vorm van onderwijs en vooral met betrekking tot de lees-critische ingesteldheid een onverhoopte bemoediging inhouden,

moet ter relativering worden gezegd dat zij als case-study een beperkt karakter vertonen en invloeden van andere media natuurlijk niet gemeten zijn. De mathematische gegevens echter vertonen een statische significantie met een waarschijnlijkheidsgraad van 95%, die volgens ons toch het recht verschaft een veralgemening niet meer als totaal uit den boze te beschouwen.

Uitgaande van al deze positieve elementen die schijnen te volgen uit het dagbladgebruik in het onderwijs, zouden wij willen besluiten met te zeggen dat de onderwijzer die de krant of de media in het algemeen, verwaarloost als mogelijk lesmateriaal (3), een grote kans verkrijgt om een actieve en geïnteresseerde klas voor zich te zien waarmee hij kan toegroeien naar een stukje meer algemene vorming, een stukje meer mens-zijn. Is het immers niet deze «algemene vorming» die de vlag vormt waardoor de lading onderwijs dient gedekt te worden? Waarom dan zulke kans vergooien voor de onderwijzer, maar vooral voor de leerlingen?

Van ganser harte sluit ik mij dan ook aan bij Brian Firth die stelt dat:

«... children are subject to the pressure of the mass media long before they reach the third form in the secondary school. T.V. and advertisements make an impact before school age, and the junior is familiar with his father's newspaper. THE INFANT TEACHER WHO DOES NOT DISCUSS (1967) BATMAN, THUNDERBIRDS OR THE MAGAZINE PROGRAMMES DESIGNED FOR THE YOUNG, IS BEING REMISS.» (4).

(1) «Abonnementen» werd aan de leerlingen uitgelegd als iedere dag dezelfde krant, gelijk of de postbode dan wel een krantenman die bezorgde of dat men zelf iedere dag zijn dagblad ging kopen.

(2) Een onderscheid werd gemaakt naar binnenlands nieuws, buitenlands nieuws, culturele informatie, gerechtelijk nieuws, faits divers, sport, ontspanning en gemengd nieuws, dit laatste uitgelegd als zijnde de «vuilbakrubriek». Ook de andere rubrieken werden voldoende toegelicht om de scheidingslijnen tussen de verschillende soorten artikelen te kunnen trekken.

(3) Het belang van onderwijs over de media is zeker nog groter, maar was spijtig genoeg een te ruim domein voor een kandidatuurwerk.

(4) Brian Firth, MASSMEDIA IN THE CLASSROOM, p. 9.

honderd jaar groene amsterdammer

jan servaes

Op 1 juli 1877 verscheen het eerste nummer van «De Amsterdammer, weekblad voor handel, industrie en kunst». Met een dubbeldik terugbliknummer maakte het weekblad - dat omwille van zijn groene steunkleur kortweg «De Groene» wordt genoemd - zijn honderdste jaargang vol.

Maar niet alleen omwille van zijn ouderdom heeft het blad altijd een aparte plaats binnen het Nederlandse weekbladwereldje bekleed.

Oorspronkelijk ontstaan in kringen van vooruitstrevende Amsterdamse liberalen die naar mogelijkheden zochten om zich enigszins cultureel-onafhankelijk te uiten, ging het blad onder de leiding van Henri Wiessing stilaan een meer radicale richting uit. Als «De Groene» in 1914 openlijk een polemiek aangaat met de arbeiderspartij SDAP, vinden de uitgevers het welletjes en geven Wiessing de bons. Wiessing gaat echter niet aan de kant

zitten uithuilen, maar richt met de overgrote meerderheid van de medewerkers een nieuw blad op, «De Mosgroene». Vijf jaar lang verschijnen er twee naar inhoud nagenoeg identieke «Groenes». Tot de Russische revolutie beider wegen scheidt: «De Groene» reageert angstig en terughoudend, «De Mosgroene» steunt daarentegen als één van de weinige Europese kranten de bolsjewistische revolutie.

«De Mosgroene» dient er echter al vlug - bij gebrek aan financiën, advertenties en abonnementen - het bijltje bij neer te leggen. En «De groene» gaat verder op de ingeslagen weg: kwalitatief goede artikels, maar niet zo'n progressieve koers. Het blad is aanvankelijk zelfs niet vies van verdoken korporatistische ideeën, en ziet pas vrij laat het gevaar van het opkomend fascisme in.

Pas op het eind van de dertiger jaren, aan de vooravond van de naken-de Duitse inval, wordt «De Groene» konsekvent anti-fascistisch. Tijdens de oorlog verschijnt het blad dan ook niet.

Zonder besmet oorlogsverleden, maar ook zonder verzetservaringen, kwam «De Groene» in juni 1945 terug boven water. De dekolonisatie van Indonesië en de Koude Oorlog gunnen het blad weinig respijt, en dwingen het tot een duidelijker engagement. «De Groene», die vele jaren het binnen- en buitenlandse gebeuren van op de zijlijn heeft gevolgd, dient nu op te roeien tegen de sloganeske Koude Oorlogsideologie. Ze doet dat op een haar kenmerkende wijze: koel, zakelijk, analytisch... degelijk. Omdat de rest van krantenlezend en -schrijvend Nederland zo rechts was, lag het voor de hand dat «De Groene» al vlug het etiket 'links' opgeplakt kreeg. Zelfs het gekende sprookje dat «De Groene» door Moskou werd betaald, bleef niet uit.

Toch zag het er een tijdje naar uit dat «De Groene» de aansluiting met Nieuw Links zou missen. Aan het schipperen tussen een burgerlijk-elitair en nonconformistisch cultuurpatroon en het koketteren met een socialistische maatschappijvisie kwam een eind toen de redactie konsekvent voor een linkse aanpak opteerde. Honderd jaar is niet niets. De krant heeft zowat alle wateren doorzwoomen en is tegen meer dan één stormpje bestand.

Financieel is het vaak 'kantje boord' geweest. Zo bijvoorbeeld net na de oorlog. «De Groene» telde wel 40.000 abonnees, maar zat toch al aardig doorheen zijn startkapitaal. Er vonden onderhandelingen plaats met Parool, Arbeiderspers en Vrij Nederland over een eventuele fusie. Zo ver kwam het niet. Dankzij een verlaging van de drukkosten en een welwillende kredietinstelling kon men zijn schulden

aanzuiveren. Vanaf dat moment heeft «De Groene» gewerkt met reële cijfers. Met beide voeten op de grond. «Niet dromen over een grote oplage, niet afhankelijk zijn van advertenties, uitsluitend van lezers», vertelt directeur H.P. van Leeuwen in NRC-Handelsblad. Terwijl men vroeger uitging van 15 % advertentie-inkomsten, is dat nu nog zo'n 5 %. Toch wil «De Groene» niet weten van rijkssteun. Het jaarlijks budget bedraagt ongeveer 1 miljoen gulden. Ontzettend weinig voor een krant die toch een dertiental personeelsleden en vele tientallen medewerkers telt. De redactie aanvaardt een minderheidspositie en is er niet op uit om hoge honoraria mee naar huis te nemen. Als appeltje voor de dorst heeft men nog altijd een 'eigen dak' boven het hoofd. Principieel wil men immers aan zijn 18.000 abonnees een *onafhankelijke kwaliteitskrant* afleveren. 'Onafhankelijk' vereenzelvt «De Groene» wel niet met 'objectief'. Han Lammers, redacteur van 1961 tot 1969, noemt «De Groene» in Hollands Diep een typische vorm van '*subjectieve journalistiek*'. «Uiterst subjectief zijn in je beoordeling met een duidelijke waarschuwing aan de lezer dat je dat ook bent. Dus niet je subjectieve oordeel verkopen onder het mom van een of ander objectief woordgebruik. «De Groene» versluiert niet. Het blad geeft op een aanschouwelijke en gedocumenteerde wijze zijn visie op een gebeuren, en het veronderstelt dat de lezer wel volwassen genoeg is om zijn conclusies zelf te trekken. «De Groene» was dan ook de eerste om hele redevoeringen, volledige documenten af te drukken, zonder dat dit noodzakelijk voorzien moest worden van commentaar. Dit typeert weer de deontologische aanpak van «De Groene», die het best met '*essayistische journalistiek*' kan omschreven worden. Elk probleem wordt uitgediept en voorzien van een ruime duiding, zonder hierbij de lezer te betuttelen. Dit maakt sommige artikels wel eens zwaar op de hand, maar je kan er van op aan dat je van dergelijke artikels ook nog wat opsteekt. Een niet gering compliment, vergeleken met de dagelijks verschijnende uniforme informatiebrij. Ook op andere vlakken is «De Groene» een kwaliteitsblad. De krant is er steeds als de kippen bij om versluierde of vergeten onderwerpen op te raken, en om vernieuwende theorieën

op de voorgrond te plaatsen. Eerder dan wie ook schreef «De Groene» dat de tegenstelling noord-zuid belangrijker was dan de tegenstelling oost-west. Ook liep het blad voorop met zijn kritiek op de Amerikaanse interventie in Vietnam en besteedt het - dankzij de uitstekende bijdragen van Jan van der Putten - heel wat aandacht aan Latijns-Amerika. In deze zin speelt het blad wel eens de rol van '*opinion leader*' voor andere bladen. Tegen de tijd dat bepaalde fenomenen gemeengoed zijn geworden in de pers, weet niemand meer dat «De Groene» er ooit eens over is begonnen.

Daar waar men vroeger een overdreven klemtoon legde op de culturele bijdragen (die daarbij nog een vrij elitair cultuurpatroon propageerden) en perioden gekend heeft van het overbenadrukken van nu eens binnen-, dan weer buitenlandse onderwerpen; heeft «De Groene» momenteel een zeldzaam *inhoudelijk evenwicht* bereikt. Met misschien een lichte accentuering van het buitenland, komen binnenlandse en culturele onderwerpen evenredig aan bod.

Met al deze gegevens in het achterhoofd kan men begrijpen dat men «De Groene» met «Le Monde» vergelijkt. Als men «Le Monde» een dagelijks verschijnend weekblad noemt, kan men zonder blozen stellen dat «De Groene» een wekelijks verschijnend maandblad is. Beide bladen hebben trouwens naast hun degelijkheid, ook hun ontoegankelijkheid gemeen. De afronding laten we over aan M. van Amerongen in «Vrij Nederland»: «Zijn middelen zijn honderdmaal beperkter, dan die van moddervette bladen als Elsevier of Accent. Desondanks kan een denkend mens zich niet veroorloven het blad ongelezen te laten, terwijl men Elsevier rustig op de rooktafel kan laten verschimmelen en Accent, alle werving ten spijt, nog steeds niet meer is dan een curieuze factor in de Nederlandse journalistiek. Serieuze analyse tegenover de Knudde I-Knudde II-Knudde III-commentaren, serieuze vraaggesprekken tegenover het zoveelste interview met de neef van de zwager van de deurknop van Menten. *Daarom is een krant als De Groene een manifestatie van de superioriteit van de geest boven de materie.*»

□